

OSOBNOSTI NOVOG ZAKONA O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA

– sa osvrtom na uređenje javnih akcionarskih društava i uticaj
Zakona na usklađivanje poslovanja osiguravajućih kuća –

Natalija P. Stefanović

viši savetnik za normativne
i statusne poslove u

Funkciji za pravne poslove,
ljudske resurse i opšte
poslove, Kompanija

„Dunav osiguranje“ a.d.o.
Beograd

U procesu pridruživanja Evropskoj uniji, radi lakšeg pristupa zajedničkom tržištu i ispunjenja određenih standarda tržišnog poslovanja, nastala je potreba da se donese novi zakon o privrednim društvima

Ključne reči: zakon, koncept upravljanja, javna akcionarska društva, unutrašnji nadzor poslovanja, društva za osiguranje

1. Uvodne napomene

Prethodni zakon o privrednim društvima (*Službeni glasnik RS*, broj 125/04), koji je donet u novembru 2004. godine, utvrdio je pravni okvir koji odgovara tržišnoj privredi i bio je usklađen s tada važećim direktivama Evropske unije. Posle pet godina primene Zakona pojavila se potreba za donošenjem novog Zakona koji bi bio usklađen s novim evropskim zakonodavstvom, kao i s novim zakonom o tržištu kapitala (*Službeni glasnik RS*, broj 31/11). Takođe, primenom Zakona iz 2004. godine u praksi su se pojavile određene situacije i problemi koje tadašnji zakon nije regulisao ili ih je nedovoljno regulisao, pa je nastala i potreba za preciziranjem određenih instituta iz važećeg zakona i za regulisanjem pitanja koja predstavljaju pravnu prazninu.

Novi zakon o privrednim društvima (*Službeni glasnik RS*, broj 36/11), donet krajem maja 2011, stupio je na snagu 4. juna iste godine, a primenjavaće se od 1. februara 2012. godine. Zakon o privrednim društvima (dalje u tekstu: Zakon) u potpunosti je usklađen s direktivama kompanijskog prava Evropske unije. Zakon preciznije i detaljnije razvija korporativno upravljanje privrednim društvima uvođenjem koncepta jednodomnog i dvodomnog upravljanja, koji su dosledno i precizno sprovedeni zakonskim odredbama, pojačava se odgovornost direktora, članova nadzornog odbora, zastupnika, prokurista i članova/akcionara koji poseduju značajno učešće u kapitalu, tako

što su njihove dužnosti Zakonom preciznije definisane, a utvrđene su i pojedinačne posledice u slučaju povrede svake od njih – pri čemu se detaljno uređuje i zaštita poverilaca.

2. Opšte odredbe Zakona

Zakonom su precizirane i dopunjene opšte odredbe, pa se tako utvrđuje opšta odredba o registraciji koja u prethodnom zakonu nije postojala, a koja propisuje da će se registracija privrednih subjekata vršiti u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih subjekata. Rešavaju se problemi u pogledu tumačenja odredaba o delatnosti društva, te tako privredno društvo sada registruje samo jednu delatnost kao pretežnu, ali ima pravo da obavlja i druge delatnosti koje zakonom nisu zabranjene, bez obzira na to da li su određene osnivačkim aktom ili statutom društva.

Problemi oko dostave i izbegavanja primanja pismena rešeni su Zakonom tako što je propisano da društvo može imati posebnu adresu za prijem pošte koja je registrovana u registru privrednih subjekata; uvedena je mogućnost postojanja adrese za prijem elektronske pošte, čija se urednost dostavljanja procenjuje u skladu sa Zakonom o elektronskom dokumentu. Jasno se utvrđuje sledeće: ako je dostava pismena društvu putem preporučene pošiljke u smislu Zakona kojim se uređuju poštanske usluge bila bezuspešna, smatraće se da je dostava te pošiljke uredno izvršena do isteka

roka od osam dana od dana drugog slanja te pošiljke – pod uslovom da je između dva slanja proteklo najmanje 15 dana. Uvode se, takođe, i elektronski načini komunikacije s vlasnicima unutar privrednog društva.

U pogledu zastupanja društva, uvedena je mogućnost da zastupnik društva može biti i pravno lice, čime se stvaraju nove poslovne mogućnosti, a ukoliko dođe do nastanka štete kao posledice zastupanja, društvo ima mogućnost da tu štetu naplati.

Među postojećim odredbama ranijeg zakona o privrednim društvima nije bilo odredaba koje nedvosmisleno definišu imovinu, obaveze i kapital. Novim zakonom propisano je da imovinu društva čine stvari i prava u njegovom vlasništvu, kao i druga prava društva. Neto imovina (kapital) društva u smislu ovog zakona jeste razlika između vrednosti njegove imovine i njegovih obaveza. Osnovni (registrovani) kapital jeste novčana vrednost upisanih uloga članova društva koje je registrovano u skladu sa Zakonom o registraciji.

Novim zakonom se na drugačiji način utvrđuje određivanje tržišne cene akcija, a ostavlja se sloboda društvu da tržišnu cenu utvrdi procenom kad god tako odluči skupština društva, dakle, i kada se akcijama ne trguje na tržištu, ali i kada se njima trguje. Predviđen način ustanovljavanja tržišne cene akcije omogućava i veću slobodu pri utvrđivanju emisije cene koja, po pravilu, ne može biti niža od tržišne, dok u slučaju prve javne ponude ne može biti niža od nominalne, to jest knjigovodstvene vrednosti. Takođe, ostavljena je mogućnost da skupština društva utvrdi raspon u okviru kojeg uprava, u skladu s prilikama na tržištu, može izabrati emisiju cene. Na ovakav način rešio se problem starog zakona o privrednim društvima koji je široko omogućavao špekulativno ponašanje – postojala je, drugim rečima, mogućnost da se podešava željena tržišna cena u zavisnosti od pada odnosno rasta cena akcija.

Novim zakonom propisano je da jedino akcionarska društva, pored osnivačkog akta, imaju i statut kao obavezan akt kojim se uređuju upravljanje društvom i druga pitanja u skladu sa zakonom, ako posebnim zakonom nije drugačije propisano.

Druge pravne forme privrednih subjekata imaju samo osnivački akt, u formi odluke odnosno ugovora o osnivanju, kojim se uređuju upravljanje društvom i druga pitanja u skladu sa ovim zakonom za svaku pojedinu pravnu formu društva.

Zakon propisuje da je osnivački akt konstitutivni akt društva, i s obzirom na to da jedino akcionarska društva, pored osnivačkog akta, imaju i statut, napravljena je jasna razlika između njih i društava sa ograničenom odgovornošću.

Osnivački akt i statut sačinjavaju se u pisanoj formi i registruju u skladu sa zakonom o registraciji. Novina Zakona je da se osnivački akt akcionarskog društva ne menja. Statut akcionarskog društva menja se odlukom skupštine i sadrži sve bitne podatke o društvu – delatnosti, kapitalu, akcijama, upravljanju, unutrašnjoj organizaciji – a menja se s promenom tih podataka. Statut se menja najmanje jednom godišnje ako je u prethodnoj godini došlo do promene podataka o osnovnom kapitalu i akcijama.

Uvedena je još jedna obaveza: da društvo, radi veće preglednosti, nakon svake izmene osnivačkog akta i statuta sačini i prečišćeni tekst tih dokumenata.

Bitna je novina da se više ne utvrđuje ništavost registracije, koja se sada sprovodi po posebnom zakonu, već ništavost osnivačkog akta, pa su Zakonom precizirani uslovi i posledice njegove ništavosti.

3. Koncepti upravljanja

Najveća novina uvedena Zakonom tiče se korporativnog upravljanja, a ogleda se u jednodomnom i dvodomnom načinu upravljanja, kao i preciznom regulisanju izbora i nadležnosti organa u oba ova koncepta. Data je sloboda privrednim društvima da sama odluče koji će koncept upravljanja primeniti.

U uporednom pravu postoje tri osnovna sistema upravljanja: jednodomni sistem karakterističan je za anglosaksonsko pravo, ali je usvojen i u zemljama kontinentalnog prava (Švajcarska, Italija). Drugi, dvodomni sistem potiče iz nemačkog prava (u našem regionu primenjuje ga Hrvatska). Treći sistem, koji usvaja i tzv. Statut evropske kompanije, predviđa da u akcionarskom društvu može postojati tzv. jednostepeni (jednodomni) sistem, gde izvršni (upravni) odbor direktora bira skupština akcionara – i tzv. dvostepeni (dvodomni) sistem, koji podrazumeva upravni odbor i nadzorni odbor, gde nadzorni odbor bira skupština, a on zatim bira upravni odbor, mada može biti predviđeno da i upravni odbor bira skupština. Ovaj sistem je mešavina prvog i drugog sistema, a u našem regionu usvojila ga je Slovenija.

U Zakonu su ostale sve pravne forme privrednih društava koje su postojale i u ranijem zakonu, s tim što novi zakon više ne poznaje kategoriju otvorenog i zatvorenog akcionarskog društva. Međutim, uvedena je kategorija javnog akcionarskog društva, kao društva koje je uspešno izvršilo javnu ponudu akcija ili čije su akcije uključene u trgovanje na regulisanom tržištu, odnosno na multilateralnoj trgovačkoj platformi, u smislu Zakona o tržištu kapitala.

Evropske unije. Za razliku od prethodnog zakona, koji je predviđao samo jedan dan kao dan kada se utvrđuju akcionari kojima se šalje poziv i koji mogu da učestvuju i glasažu na sednici skupštine, novim zakonom uvode se dva datuma. Jedan je onaj kada odbor direktora ili nadzorni odbor donese odluku o sazivanju skupštine, odnosno onaj kad se donosi odluka suda – ako se sednica skupštine saziva po sudskom nalogu; poziv za sednicu tada se upućuje akcionarima društva, to jest licima koja na taj dan imaju status akcionara. Drugi je dan akcionara kada se utvrđuje spisak akcionara koji imaju pravo da učestvuju na sednici skupštine, a pada desetog dana pre dana održavanja te sednice.

Kada je reč o sazivanju sednice, Zakon propisuje tačnu sadržinu poziva. Novina je da se dostava poziva može izvršiti ili na adrese akcionara ili objavljivanjem na internet stranici društva i na internet stranici registra privrednih subjekata, a javno akcionarsko društvo dužno je da poziv za sednicu objavi i na internet stranici regulisanog tržišta.

Materijali za sednicu skupštine moraju se staviti na raspolaganje akcionarima istovremeno sa slanjem poziva: ličnim preuzimanjem ili putem punomoćnika, u sedištu društva, u redovno radno vreme, ili na internet stranici društva tako da ih akcionari mogu preuzeti u celosti. Statutom se mogu predvideti i dodatni načini za stavljanje na raspolaganje materijala za sednicu akcionarima društva. Na opisani način uvodi se ekonomičnije obaveštavanje akcionara.

Novim zakonom jača se zaštita manjinskih akcionara, koji su, po starom zakonu o privrednim društvima, bili onemogućeni da obezbede eventualnu prinudnu primenu zakona. Precizira se i postupak obraćanja sudu od strane akcionara (za dopunu dnevnog reda, davanje odgovora na postavljena pitanja, sazivanje skupštine), koji će doprineti efikasnijoj zaštiti akcionara.

Značajna novina je da pravo na predlaganje dopune dnevnog reda ima jedan ili više akcionara koji poseduju najmanje pet procenata akcija sa pravom glasa (u prethodnom zakonu taj limit bio je 10 odsto). Uvedena je mogućnost glasanja u odsustvu pisanim putem, kao i mogućnost učešća u radu skupštine elektronskim putem, čime se znatno olakšava poslovanje privrednih društava. Detaljno je uređeno i pravo akcionara na postavljanje pitanja i dobijanje odgovora, koje se statutom i poslovníkom može razraditi u okviru zakonskih odredaba. Kod punomoćja za glasanje precizirani su postupak, prava i obaveze u vezi s njim. Punomoćnik može

3.1. Akcionarska društva

a) Skupština

Odredbe Zakona o privrednim društvima koje se odnose na skupštinu akcionarskog društva primenjuju se na sva takva društva, nezavisno od vrste organizacije upravljanja. Odredbe o skupštini u potpunosti su usklađene s pravom

biti svako lice, osim ako je drugačije predviđeno zakonom. Novina je da je banka koja vodi zbirne ili kastodi račune, a koja se u jedinstvenoj evidenciji akcionara vodi kao akcionar, u obavezi da prilikom pristupa na sednicu prezentuje pisano punomoćje ili nalog za zastupanje izdat od strane klijenata. Sednicu skupštine saziva odbor direktora ili nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno.

Redovna sednica održava se jednom godišnje, najkasnije šest meseci od završetka poslovne godine, a vanredna po potrebi, kao i kada je to propisano Zakonom ili statutom. Poziv za redovnu sednicu upućuje se najkasnije 30 dana pre dana njenog održavanja, a za vanrednu najkasnije 21 dan pre dana održavanja, što je takođe novina u odnosu na prethodni zakon.

b) Jednodomno upravljanje

U jednodomnom konceptu upravljanja postoji skupština i jedan ili više direktora, dok javna akcionarska društva moraju imati odbor direktora koji broji najmanje tri direktora. Direktore imenuje skupština po predlogu postojećih direktora ili odbora direktora, komisije za imenovanje (ako postoji) i akcionara koji imaju pravo na predlaganje dnevnog reda sednice.

Odbor direktora u javnom akcionarskom društvu čine izvršni direktori, neizvršni i nezavisni direktori. Precizirani su uslovi za nezavisnog direktora, tačnije isključena je mogućnost da se kao nezavisan direktor postavi lice koje je zaposleno ili na drugi način angažovano u povezanom društvu. U odboru direktora neizvršni direktori čine većinu, jedan od njih je i predsednik odbora i postoji barem jedan neizvršni direktor koji je istovremeno i nezavisni direktor.

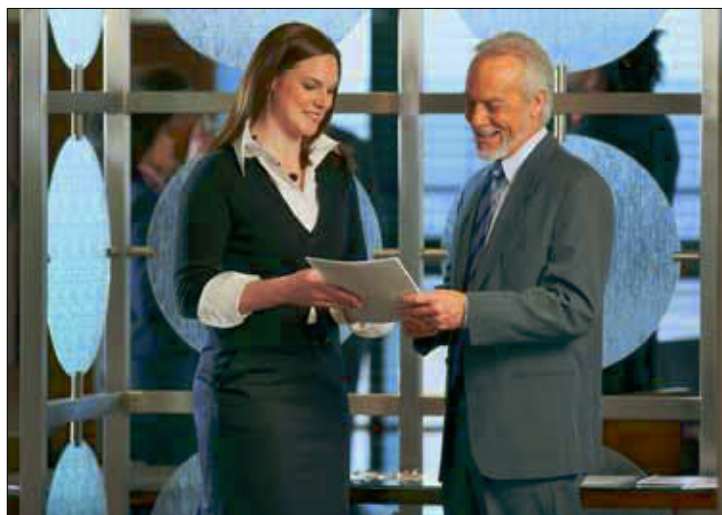
Izvršni direktori vode poslove društva i njegovi su zakonski zastupnici, osim ako je statutom određeno da samo pojedini izvršni direktori zastupaju društvo. Izvršni direktori se u vođenju poslova društva moraju pridržavati ograničenja koja su određena zakonom, statutom, odlukama skupštine ili odlukama odbora direktora. Jednog od izvršnih direktora ovlašćenih za zastupanje društva direktori mogu imenovati za generalnog direktora, koji koordinira rad izvršnih direktora i organizuje poslovanje društva.

Neizvršni direktori nadziru rad izvršnih direktora, predlažu poslovnu strategiju društva, nadziru njeno izvršavanje i ne mogu biti lica koja su zaposlena u društvu.

I za direktore u jednodomnom i u dvodomnom konceptu upravljanja propisani su zajednički uslovi: jedno lice ne može biti direktor ili član nadzornog odbora u više od

pet društava. Mandat direktora traje četiri godine s pravom na ponovni izbor, ali se predviđa da mandat automatski prestaje ako skupština društva ne usvoji finansijske izveštaje. Takođe, kooptacijom se ne može postaviti više od polovine direktora, a svakom direktoru postavljenom kooptacijom mandat prestaje na prvoj narednoj sednici skupštine.

v) Dvodomno upravljanje

Kod dvodomnog koncepta upravljanja organi društva su skupština, nadzorni odbor, jedan ili više izvršnih direktora, dok u javnim akcionarskim društvima moraju postojati izvršni odbor koji ima najmanje tri člana i generalni direktor.

Nadzorni odbor, dakle, ima najmanje tri člana. Članove bira skupština po predlogu ovlašćenih predlagača koji su isti kao u jednodomnom konceptu upravljanja za izbor odbora direktora odnosno direktora. U nadzornom odboru svi članovi su neizvršni, a barem jedan mora biti nezavisan direktor. Članovi nadzornog odbora ne mogu biti ni prokuristi društva.

Izvršne direktore imenuje nadzorni odbor na predlog svakog člana nadzornog odbora, odnosno komisije za imenovanje ako postoji. Izvršni odbor postupa i odlučuje van sednica. Izvršni direktori vode poslove društva i njegovi su zakonski zastupnici, osim ako je statutom određeno da samo pojedini izvršni direktori zastupaju društvo. Zakonom su definisani i poslovi za čije je obavljanje odnosno preduzimanje potrebna saglasnost nadzornog odbora, a data je mogućnost da se statutom ili odlukom nadzornog odbora odrede i drugi poslovi za čije je obavljanje potrebna saglasnost nadzornog odbora.

Nadzorni odbor mora imenovati generalnog direktora ako u društvu postoji izvršni odbor. Nadzorni odbor imenuje jednog od izvršnih direktora ovlašćenih za zastupanje društva za generalnog direktora društva. Generalni direktor koordinira rad izvršnih direktora i organizuje poslovanje. U slučaju održavanja sednice izvršnog odbora, generalni direktor predsedava sednici i predlaže njen dnevni red.

Najznačajnija ovlašćenja nadzornog odbora jesu da utvrđuje poslovnu strategiju i poslovne ciljeve društva, te da nadzire njihovo ostvarivanje i rad izvršnih direktora, da vrši unutrašnji nadzor nad poslovanjem društva, ustanovljava računovodstvene politike društva i politike upravljanja rizicima, da utvrđuje finansijske izveštaje i podnosi ih skupštini, saziva sednice skupštine i utvrđuje predlog dnevnog reda, kao i da priprema i utvrđuje predloge odluka za skupštinu.

Pitanja iz nadležnosti izvršnog odbora ne mogu se preneti na nadzorni odbor društva. Pitanja iz nadležnosti nadzornog odbora ne mogu se preneti na izvršne direktore društva, ali se mogu preneti u nadležnost skupštine, dođuse samo odlukom nadzornog odbora – ako statutom nije drugačije određeno.

Ovakvo dosledno i precizno razgraničenje nadležnosti organa u privrednim subjektima nije postojalo u ranijem zakonu i predstavlja bitnu, ako ne i najvažniju novinu usvojenog zakona.

g) Komisije

I kod jednodomnog i kod dvodomnog koncepta upravljanja predviđena je mogućnost obrazovanja komisija od strane odbora direktora ili nadzornog odbora. Pored komisije za imenovanje i komisije za naknade koje su postojale i po ranijem zakonu, novim zakonom propisano je postojanje komisije za reviziju. Javno akcionarsko društvo obavezno je da obrazuje komisiju za reviziju. Takođe je ostavljena mogućnost obrazovanja drugih komisija u skladu s potrebama društva ako je to predviđeno statutom.

Za razliku od dosadašnjeg zakonskog rešenja, javna akcionarska društva nisu u obavezi da formiraju komisiju za naknade i/ili komisiju za imenovanje, ali su dužna da, ukoliko ih nisu obrazovala, obezbede obavljanje poslova iz njihove nadležnosti od strane odbora direktora ili nadzornog odbora (u dvodomnom sistemu). Odredbe o sastavu i nadležnostima ovih komisija usklađene su s preporukama Evropske komisije.

Članovi ovih komisija ne mogu biti izvršni direktori, niti zaposleni u društvu, a predsednici su neizvršni

direktori, dok je predsednik komisije za reviziju obavezno nezavisni direktor. Barem jedan član komisije za reviziju mora biti ovlašćen revizor koji nije zaposlen ili na drugi način angažovan u pravnom licu koje je spoljni revizor društva. Izvršni direktori ne mogu odlučivati o obrazovanju komisija, niti mogu predlagati njihove članove.

Nadležnost Komisije za reviziju je da priprema, predlaže i proverava sprovođenje računovodstvenih politika i politika upravljanja rizicima; da daje predlog odboru direktora za imenovanje i razrešenje lica nadležnih za obavljanje funkcije unutrašnjeg nadzora u društvu; da vrši nadzor nad radom unutrašnjeg nadzora u društvu; da ispituje primenu računovodstvenih standarda u pripremi finansijskih izveštaja i ocenjuje sadržinu finansijskih izveštaja; da ispituje ispunjenost uslova za izradu konsolidovanih finansijskih izveštaja društva; da sprovodi postupak izbora revizora i predlaže kandidata za revizora društva, s mišljenjem o njegovoj stručnosti i nezavisnosti u odnosu na društvo; da daje mišljenje o predlogu ugovora s revizorom društva i da u slučaju potrebe daje obrazloženi predlog za otkaz ugovora s revizorom; da vrši nadzor nad postupkom revizije, uključujući i određivanje ključnih pitanja koja treba da budu predmet revizije i provere nezavisnosti i objektivnosti revizora; da obavlja i druge poslove iz domena revizije koje joj poveri odbor direktora.

Komisija za reviziju sastavlja i odboru direktora ili nadzornom odboru podnosi izveštaje o pitanjima iz svoje nadležnosti najmanje jedanput godišnje, osim ako statutom ili odlukom odbora direktora nije određeno da se svi ili pojedini izveštaji sastavljaju i podnose u kraćim vremenskim intervalima.

Za razliku od ranijeg zakona, novim zakonom jasno je razgraničen spoljni i unutrašnji nadzor. Nadzorni odbor vrši unutrašnji nadzor nad poslovanjem društva.

Zakonom je regulisan unutrašnji nadzor poslovanja, što predstavlja novinu u odnosu na prethodni pravni akt. Unutrašnji nadzor obuhvata ukupno poslovanje, a ne samo finansijsko izveštavanje. Poslovi unutrašnjeg nadzora obuhvataju kontrolu usklađenosti poslovanja društva odnosno usklađenost unutrašnjih procedura sa zakonom, drugim propisima i aktima društva, kao i ukupnu zakonitost poslovanja društva uključujući i kontrolu finansijskih izveštaja. Društvima je ostavljena mogućnost da svojim aktima urede sistem unutrašnjeg nadzora u skladu sa sopstvenim potrebama i zahtevima. U javnim akcionarskim društvima najmanje jedno lice nadležno je za unutrašnji nadzor poslovanja i mora ispunjavati uslove

propisane za internog revizora u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija. Lice nadležno za unutrašnji nadzor poslovanja mora biti zaposleno u društvu i obavljati poslove unutrašnjeg nadzora, te ne može biti direktor niti član nadzornog odbora, a imenuje ga odbor direktora ili nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno, na predlog komisije za reviziju. Lice koje rukovodi poslovima unutrašnjeg nadzora dužno je da o sprovedenom nadzoru poslovanja redovno izveštava komisiju za reviziju, odnosno nadzorni odbor ako je upravljanje društvom dvodomno.

Novim zakonom uređuje se deo odnosa između spoljnog revizora i društva, što ima za cilj obezbeđenje nezavisnosti revizora u odnosu na društvo i objektivnost u sprovođenju ovih procesa. Po novom zakonu, revizor društva dužan je da pre zaključenja ugovora o vršenju revizije, a nakon toga najmanje jednom godišnje za vreme trajanja tog ugovora, komisiji za reviziju javnog akcionarskog društva dostavi sledeće: pisanu izjavu kojom potvrđuje svoju nezavisnost od društva i obaveštenje o svim uslugama koje je u prethodnom periodu, pored revizije finansijskih izveštaja, pružio tom društvu.

Propisano je i da javno akcionarsko društvo ne može revizoru otkazati ugovor o vršenju revizije tokom vršenja

revizije finansijskih izveštaja zbog neslaganja s mišljenjem revizora o tom pitanju. Uređena su pitanja godišnje revizije finansijskih izveštaja, te posebne i vanredne revizije, dok zakonodavac nije ulazio u način vršenja revizije, jer je to uređeno posebnim zakonima.

Novim zakonom ostavljena je mogućnost da društvo ima sekretara. U odnosu na prethodni zakon, uloga sekretara u društvu postaje značajnija u procesu korporativnog upravljanja, jer sekretar postaje odgovoran za komunikaciju društva sa akcionarima i omogućavanje pristupa aktima i dokumentima društva.

4. Uticaj novog zakona na društva za osiguranje

Novi zakon, kao opšti pravni akt kojim se uređuje položaj privrednih društava, primenjuje se u potpunosti i na osiguravajuća društva, osim u delu gde *lex specialis* - Zakon o osiguranju (*Službeni glasnik RS*, br. 55/04, 70/04, 61/05, 101/07 i 107/09) određena pitanja uređuje drugačije. Zakon o privrednim društvima, kao opšti zakon, počiva na načelima upravljanja s kojima Zakon o osiguranju, kao specijalni pravni akt, nije usklađen.

Zakon o osiguranju propisuje da se društva za osiguranje mogu osnovati jedino kao akcionarska društva ili društva za uzajamno osiguranje, tako da su druge pravne forme isključene.

Zakonom o osiguranju predviđeni su znatno veći iznosi novčanog dela osnovnog kapitala, pa se odredbe koje se odnose na minimalni osnovni kapital akcionarskog društva ne primenjuju. Novim zakonom o privrednim društvima pravi se razlika između povezanih lica u odnosu na fizičko i u odnosu na pravno lice, i navodi se koja se lica smatraju povezanim licima – za razliku od Zakona o osiguranju, koji je preuzeo formulaciju iz prethodnog zakona.

Takođe, prilikom izbora članova organa, Zakon o osiguranju za članove uprave (članovi upravnog odbora i direktor) i članove nadzornog odbora propisuje posebne/dodatne uslove, čiju ispunjenost procenjuje Narodna banka Srbije, u postupku davanja saglasnosti na predloge odluka o izboru svakog pojedinog člana. Zakonom o privrednim društvima uvode se novi organi upravljanja i daje se mogućnost privrednom društvu da se odluči između dva sistema upravljanja – jednodomnog i dvodomnog, dok Zakon o osiguranju ne poznaje eksplicitno ovakve modalitete upravljanja, niti organe rukovođenja, budući da je usklađen s prethodnim zakonom o privrednim društvima.

Na osnovu iznetog, postavlja se pitanje u kojoj meri osiguravajuća društva, poštujući odredbe Zakona o osiguranju, treba da se usklade s novim Zakonom.

Uz poštovanje odredaba Zakona o osiguranju (bez ulaženja u odredbe o organima upravljanja), potrebno je uskladiti odredbe o prokuri, o dostavljanju, upotrebi poslovnog imena, pečata i drugih podataka u dokumentima, o imovini i kapitalu društva, načinu utvrđivanja tržišne vrednosti akcija, o načinu sazivanja skupštine, te doneti kodeks korporativnog upravljanja. Sve te izmene su neznatne i predstavljaju samo preciziranje već postojećih instituta.

Usklađivanje osnivačkog akta i statuta sa odredbama Zakona o privrednim društvima treba izvršiti najkasnije do 31. januara 2012. godine. Statut bi trebalo da se registruje u skladu sa zakonom o registraciji, što je novina u odnosu na prethodni zakon. Postojeća akcionarska društva dužna su da izvršene promene registruju u skladu sa Zakonom o registraciji privrednih društava u roku od tri meseca od dana početka primene ovog zakona, to jest do 30. aprila 2012. godine. Registrator koji vodi registar privrednih subjekata pokrenuće postupak prinudne likvidacije u slučaju da akcionarska društva ne ispune obavezu usklađivanja.

5. Zaključak

Na kraju, može se izvesti zaključak da novi zakon, bez obzira na uvođenje različitog koncepta upravljanja, predstavlja preciziranje već postojećih pravnih instituta i dopunu pravnih praznina saglasno zahtevima tržišta i direktivama EU. Navedene promene nisu velike, te iz tog razloga zakonodavac nije dao duge rokove za usklađivanje poslovanja privrednih subjekata s novim zakonom, kao što je to bio slučaj s prethodnim zakonom, u kome je postojao rok od dve godine.

Zakon o osiguranju treba uskladiti s novim zakonom o privrednim društvima, koji je nastao kao posledica usklađivanja s kompanijskim pravom Evropske unije, pa je samim tim savremeniji i oslikava potrebe razvijenog tržišta.

Izmenom Zakona o osiguranju, u cilju usklađivanja s novim zakonom, otklonio bi se rizik od neadekvatnosti korporativnog upravljanja i celokupne funkcije upravljanja domaćim društvima za osiguranje, s obzirom na potrebe našeg tržišta, kao i pri eventualnom izlasku osiguravajućih društava na evropsko tržište.

Literatura

1. Zakon o privrednim društvima (*Službeni glasnik RS*, broj 36/11);
2. Zakon o privrednim društvima (*Službeni glasnik RS*, broj 125/04);
3. Zakon o tržištu kapitala (*Službeni glasnik RS*, broj 31/11);
4. Zakon o osiguranju (*Službeni glasnik RS*, br. 55/04, 70/04, 61/05, 101/07 i 107/09)
5. Obrazloženje Nacrta zakona o privrednim društvima Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja Republike Srbije.

Summary

Characteristics of the New Company Law with Reference to the Regulation of Public Shareholding Companies and its Effects on Business Compliance of Insurance Companies

Natalija P. Stefanović

Regardless of the fact that different governance concepts have been introduced, the new Company Law more closely defines already existing legal practices and fills in legal gaps in accordance with the market demands and EU Directives. Changes are not significant, which is why the legislator did not prescribe long periods for business adjustments to the new law, as it was the case with the previous law which prescribed a two-year period for bringing the business into line with the new law.

Insurance Law should be harmonized with the new Company Law which came about as a consequence of harmonization with the Company Law of the European Union and thus, it is more modern and reflects the needs of a developed market.

The change in the Insurance Law for the purpose of harmonization with the new Law would eliminate the risk of inadequacy of corporate governance and the entire governance function of domestic insurance companies considering the needs of not only the domestic market but also the possible entry of insurance companies into the European market.

TRANSLATED BY: ZORICA SIMOVIĆ